

Oratiuncula qua Otto von Habsburg respondit honorabili collegae suo Capannae:

Magno mihi gaudio fuit, quod in sententia tua referenda usus es lingua vere Europaea et matre quodammodo omnium nostrum, qua diutius carere in hoc egregio concilio vix possumus. Ita fit, ut, qui in eis, quae dixisti nullo modo assentiri tibi, quem tamen valde gratulum tibi censeam, quod ausus es loqui Latine, quod quam utile sit, nonnullis nostrae aetatis hominibus non liquet propter egestatem cultus atque humanitatis. Ego contra perstandum esse in isto proposito Latinitatis provehendae censeo, praecipue in scholis nostris, quod humaniores nos reddet et sapientiores magisque conciliabit inter se tot gentes, tot nationes omni respectu diversas, beneficio latinitatis tamen coniunctissimas. Cui proposito invigilare, cui operam nostram impendere non pigebit; quod ad effectum perducere nostri non est, sed 'maneant nostros ea cura nepotes'.

A rövid felszólalás, amelyben Habsburg Ottó válaszolt tisztelt képviselőtársának Capannának:

Nagy öröömre szolgált, hogy véleménynyilvánításában egy valóban európai nyelvet, mégpedig valamiképpen mindannyiunk anyanyelvét használta, amelyet ebben a kiváló testületben már régóta nagyon nélkülözünk. Bár semmiképpen nem érthetek egyet Önnel azokban a dolgokban, amelyekről beszélt, mégis kifejezetten gratulálnom kell ahhoz, hogy mert latinul beszélni; azonban jónéhány kortársunk számára – a műveltség és képzettség hiányossága miatt – nem világos, hogy ez mennyire hasznos. Másfelől úgy gondolom, hogy szilárdan ki kell tartani a latin kultúra előmozdításának szándékában, különösen iskoláinkban, mert ez műveltebbé és okosabbá tesz bennünket, és jobban összebékíti az egymástól minden szempontból különböző – a latin örökség révén mégis egymáshoz kötődő – népeket és nemzeteket. Az ügy feletti örökösödést, a cél eléréséhez szükséges munkálkodást soha nem hagyjuk abba. És ugyan szándékunkat nem áll módunkban célba juttatni, de ez a gond már maradjon unokáinkra.